

Ostat će ti polje neveselo
 I na polju žalostni kršćani.
 Na tebi se čudna čuda grade,
 Na tebi se zla velika čine,
 Na tebi se brez zakona ljube,
 Zapovedi božje ne 'zvršuju,
 K maši redko kada hodevaju.

Zemlja j' nebu govorila:
 Previsoko vedro nebo moje!
 Nemoj mene tako kaštigati,
 Ako s' ne bud' narod tjo poboljšati,
 Ja mu ne ću dati po tebe gaziti,
 Poda se ću ja ga postaviti
 I kamenjen teškin pretiskati.

III.

Rano j' stala nediljica sveta,
 Bile svoje (j)umivala ruke,
 Bile ruke i rumena lica,
 Žute svoje ispletala kose,
 Žute svoje raspletala vlasi,
 Pak je (j)išla v jenu creakav svetu
 I kleknula na gola kolenca,
 Paka milo cvili tere plače.
 Šan je Isus doša iz nebesa,
 Lipo ti je nju propitivajo:
 Šta cviliš, plačeš, nediljice sveta?

Ona mu je tijo divanila:
 A ja moran cvilit i plakati;
 Tuda jeste danaska pasalo*)
 Tri tisuće i osan stotina,
 Da se nije nijedan poklonil,
 Ni poklonil, ni pomolil meni.
 San joj veli Isus iz nebesa:
 Muč', ne cvili, nediljice sveta!
 Koji tebe ne bude slavijo,
 Ni častijo, slave moje
 Ne bu vidijo nikada.

Mythologiczne drobtine.

(Po narodnih pripovedkah razglaša Dav. Terstenjak.)

III. 0 vdebu.

O vdebu pojejo slovenski otroci, kedar ga v mladem letu zagledajo:

Up, up, vdeb, Vendar vse veš,
 Maš zgnušen rep, — Pa nič ne poveš. —

Iz te otročje pesmice se vidi, da je bil vdeb pri starih Sloven-
 cih prerokovaven ptič. Tudi starim Egipčanom je veljal vdeb za
 preroka (Horapollo, Hieroglyph. II, 28). V vdebovem gnezdu se prè
 kamen najde; če kdo ta kamen spijočemu pod glavo dene, mu
 spijoči človek vse svoje skrivnosti razodene.

IV. 0 kosu.

O kosu smo peli kot mali otroci:
 Pleši, pleši, črni kos; Stari babi sem je dal. —
 Kak bom plesal da sem bos, — Kaj ti je za nje dala?
 Kam pa si črevlje dal? Debelomastnega presička.
 Več nisem zvedel o tem ptiču med ljudstvom slovenskim.

V. 0 martinčnjaku.

Martinčnjak ali martinkec se veli živalica, po nemškem
 „Eidechse“. Posebno je žival sv. Martina, zato se tudi po njem ime-

*) Mimo šlo od ital. *passare*.

nuje. Sveti Juri in sv. Martin sta svetnika, ki ju Slovenci posebno časté, in sta iz paganstva v keršanstvo stopivšim Slovencom nadomestovala solnčne božanstva kakor Svetovita, ker oba sta jahača. O martinkecu pa pravijo, da je enkrat bil človek, pa ker je solnce molil, ga je Bog v lazečo živalico spremenil. Tudi pri Gerkih je bil martinkec ljubimec solnčnega boga Apollona, in pripisovali so mu prerokovavno moč (Schuch, Privatalterthümer str. 341). Vse to je naravno, ker ta živalica solnce ljubi, posebno o Martinovem. Ime martinkec pa je nastalo, kakor Marienkäferchen, božja kravička. itd.

VI. 0 goski.

O goski pojejo slovenski otroci:

Gagaj, gagaj gos! Babica ga 'zula
Dedek hodi bos, — Sama se obula.

Pri starih Indih je gos bila pospešiteljka ljubezni, in v ruskih narodnih pesmah izročuje dekle gosi skrivnost svoje ljubezni (Waldbrühl, Balalaika str. 481). Če je persna kost gosi svetla in čista o Martinovem, je to znamenje ostre zime, če je pa bolj temna, bode dosti snega. Moža, kterega „baba v slami leži“ to je, kterega žena je ravno porodila, imenujejo gosaka.

VII. 0 detelji.

Čveterolistna detelja ima bajevno moč. Kdor ima čveterolistnato deteljo, ki jo je mašnik žegnal, je vselej srečen v ljubezni, v igri itd. Posebno se čisla detelja, ktera se uterga o kresovi polnoči.

VIII. 0 majoranu.

Majoran je znamenje ljubezni. Kedar gre slovenski fant v snoboke, vtakne betvico majorana za klobuk, betvico pa skrivoma da dekli, da jo dene ljubici pod zglavnik, ker prè „majoran serca veže.“

IX. 0 lapuhu.

Lapuh devajo v nekterih krajih slovenskih v grob, da njim verkodlak (Vampir) ne škoduje.

X. 0 bobu.

Valvasor piše, da je pri Kranjcih o njegovi dobi bila navada, da so novozaročenima, preden sta spat šla, bob za večerjo dati. Bob je toraj tudi pri Slovencih, kakor pri drugih narodih, bil erotišk symbol. Rimske žene so na praznik „matronalia“, kteri je bil posvečen Junoni Lučini, boginji srečnega poroda, tudi bob snedle. Ker to sočivo ima dosti semenja, je bil bob prepovedan duhovnim egiptskim (Herodet II, 37). Moja rajna mati so nam na svetih treh kraljev dan spekli po-

gačo iz bobove moke, katero smo imenovali „bobov ded“. Nekaj enacega se tudi najde pri drugih narodih (glej Nork, Festkalender, str. 62).

XI. 0 šišmišu.

Šišmiš, netopir, pirožlek, je bajeven ptič. Kdor ima njegovo serce okoli lakta na rudeči niti privezano, je vsigdar srečen v igri.

Narodske prislovice.

A. Isterske.

(Poslal J. Volčič.)

Derži jezik za zobmi, a ruke doma (malo govori, in plujega se ne dotakni).

Skupna kobilica je sadniva ali sadnita (bekommt den Satteldruck).

Občinsko blago se malo čuva.

Špeh mu je prišel — špeh mu je poslala (sie hat ihm einen Korb geschickt).

Mu je bila graja — graža na širokem putu (nenadjane protivnosti.)

Voda je gospoda, vino je kmet.

Bolje je spravljeno, nego pričekano.

Gospodarica, ka kuse delí, mir dela med čeljadom (ako prav delí.)

Niti za vlasni ert (nicht um ein Haar).

Milostiva mati grintavu decu češe.

Več more Bog, nego svi neprijatelji.

Na staro telo nove pete (v starosti skerb).

Je šal u goru po slanih jagod (zastonj mu pot).

Si mi huje storil, nego da si mi iz oltara znel.

Ča se ji, a ča se gori, nikdar dosta ni.

Koliko kačak je za vjisti, toliko lekari je za zgojiti (ne straši se preveč neprijateljjev).

Neka se muze koza, dok je zelena loza.

Krava neće pojt na praznu pést.

Mi smo več rodbina nego prijatelji.

Bolje se je s tičem, nego z mišem.

Otroku treba sprav i strah.

Mala laganja, mala korist (vela stvar oče truda).

Da nebi ljudi jili i pili, nebi nikda prijatelji bili.

Otroku mala stvar puna ruka (se lahko zadovolji).

Potreban človik je živa laž.

Dobro delo nikdar ruk neblati.

K svakemu me hvali, k moru me vali (pri morju se bolje živi).